

PEADIREKTOR

OTSUS

17.01.2007.a nr 2-KO

Koondumisele nr 31/2006 Fortum Termest AS ja Vattenfall Estonia OÜ loa andmine

Koondumine

22.12.2006.a esitas Fortum Termest AS esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt Fortum Termest AS ja Vattenfall AB sõlmisid 21.12.2006.a Vattenfall Estonia OÜ 100% osade müügilepingu (edaspidi Leping). Lepingust tulenevalt omandab Fortum Termest AS 100% Vattenfall Estonia OÜ osadest.

Tehingu tulemusena omandab Fortum Termest AS valitseva mõju Vattenfall Estonia OÜ, sh tema valitseva mõju all olevate ettevõtjate AS Pärnu Soojus ja Ülejõe Soojusvõrk OÜ üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses, ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 27.12.2006.a ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isik, KÜ Oja 59 esimees ja EKÜL nõukogu liige hr Jaan Roosnurm esitas 31.12.2006.a e-mailiga nimetatud koondumise kohta vastuväite, millega palus koondumisele luba mitte anda seoses kohtuvaidlusega Pärnu soojasõlmede tagastamise asjades KÜ Oja 59, Mai 24 ja 53 tarbijatele.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Fortum Termest AS (edaspidi FT) ja Vattenfall Estonia OÜ (edaspidi Vattenfall).

FT on Eestis registreeritud äriühing, kelle emaettevõtjaks on Fortum Power and Heat Oy, mis omakorda kuulub Fortum Oyj kontserni. FT tegeleb peamiselt soojuse tootmise, jaotuse ja müügiga (Rakvere Soojus AS ja AS Fortum Tartu) ning maagaasi jaotuse ja müügiga. Ettevõtja omab tüdarettevõtja Fortum Elekter AS kaudu elektri

jaotusvõrku ja müüb elektrit Lääne maakonnas ja Viimsi vallas. Lisaks on ettevõtja omanduses OÜ Lauka Turvas, mis tegeleb kütteturba tootmisega.

Vattenfall on Eestis registreeritud äriühing, kelle emaettevõtjaks on Rootsis registreeritud Vattenfall AB. Vattenfall'i üks tütarettevõtja AS Pärnu Soojus (edaspidi Pärnu Soojus) tegeleb soojusenergia tootmise, jaotuse ja müügiga. Teise tütarettevõtja, Ülejõe Soojusvõrk OÜ (edaspidi Ülejõe Soojusvõrk), tegevusalaks on soojusenergia tootmine ja müük, täpsemalt tööstusettevõtjate auru ja kuuma veega varustamine.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 100 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 30 miljonit krooni.

Ettevõtjate 2005.a käive Eestis oli kokku üle 100 miljoni krooni ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas kummalgi nimetatud perioodil 30 miljonit krooni, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Soojuse müük

Antud koondumise osalised tegelevad soojuse tootmise, jaotuse ja müügiga kaugküttevõrgu kaudu tarbijatele (edaspidi soojuse müük). Soojuse müük on reguleeritud kaugkütteseadusega. Soojuse hinda reguleerib Energiaturu Inspeksioon, kes kehtestab soojuse piirhinna. Soojuse müügi kaubaturu eripäraks on, et soojuse müük toimub läbi kaugküttevõrgu, milles ringleb kindlate parameetritega soe vesi. Soojusettevõtja saab soojust müüa ainult neile tarbijatele, kes on ühendatud tema kaugküttevõrguga. Seega on soojuse müügi puhul geograafiliseks kaubaturuks piirkond, kus paikneb soojusettevõtja kaugküttevõrk.

Pärnu Soojusele kuulub Pärnu linnas neli kaugküttevõrku kogupikkusega 49 km, mille kaudu müüakse 166 GWh soojust. Kokku on Pärnus Vattenfall'i kaugküttevõrkudega ühendatud üle 530 tarbimiskoha. Pärnus on lisaks Vattenfall'ile kolm väiksemat kaugküttevõrku: AS Ener E.A. (müüb soojust ujulale, spordihallile ja üksikutele kontorihoonetele), Pinvet OÜ (varustab soojusega Rohu tänava kuute hoonet) ja SW Energia OÜ (varustab soojusega Nooda tänava kolme hoonet). Lähtudes eeltoodust on koondumisega seotud kaubaturu geograafiliseks ulatuseks Pärnu linna erinevad piirkonnad.

Tööstusettevõtjate varustamine auru ja kuuma veega

FT ja Ülejõe Soojusvõrk tegelevad tööstusettevõtjate auru ja kuuma veega varustamisega, mis seisneb spetsiaalselt nimetatud ettevõtja jaoks ehitatud või seadistatud katlamaja käitlemises, kusjuures puudub kaugküttevõrk kaugkütteseaduse mõistes. Koondumise teate esitaja hinnangul on tööstusettevõtjate auru ja kuuma veega varustamise kaubaturg üleriigiline, kuna kuigi iga konkreetse tööstusettevõtja jaoks tarnitakse auru ja kuuma vett lokaalselt tema jaoks paigaldatud katlamajast, on katlamaja käitlejat võimalik vahetada suuremate raskusteta.

Teate esitaja hinnangul on antud kaubaturu maht Eestis [...]. Sellest tulenevalt on Ülejõe Soojusvõrgu turuosa tööstusettevõtjate auru ja kuuma veega varustamise kaubaturul vähem kui [...] ja FT turuosa ligikaudu [...].

Koondumise teate esitaja märgib antud kaubaturul koondumise osaliste konkurentidena muuhulgas Filter AS, SW Energia OÜ ja Napal AS.

Maagaasi jaotus ja müük

Mõlemad koondumise osalised on arendanud Pärnu linnas välja maagaasi võrgu, kuid käesoleval hetkel maagaasi jaotust ja müüki veel ei toimu.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

KonkS § 15 tähenduses on olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluta ei ole võimalik kaubaturul tegutseda.

Pärnu Soojuse puhul on tegemist Pärnu linna erinevates piirkondades loomulikku monopoli omava soojusettevõtjaga, kuna soojusenergia tarbijatel ei ole võimalik ühe võrgustiku olemasolul valida teist soojusettevõtjat. Koondumise tulemusel muutub soojuse müügi kaubaturul üksnes loomuliku monopoli omanik, millega aga ei muutu konkurentsiolukord sellel kaubaturul.

Koondumise tulemusel ei muutu oluliselt tööstusettevõtjate auru ja kuuma veega varustamise kaubaturul konkurentsiolukord ega kaubaturu struktuur, seega ei tekita ega tugevda koondumine nimetatud kaubaturul turgu valitsevat seisundit. Käesoleva koondumise puhul ei esine KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Kolmandate isikute poolt esitatud vastuväited ei puuduta läbiviidavat koondumist ning seetõttu ei oma tähtsust käesolevale koondumisele hinnangu andmisel. Konkurentsiametile 17.01.2007.a edastatud kirjas kinnitas koondumise teate esitaja, et käesolev tehing ei mõjuta mingil moel Pärnu Soojuse ja tarbijate vahel käimasolevaid kohtuvaidlusi ja võimalike tulevikus antavate kohtuotsuste täitmist.

Koondumisega seotud konkurentsipiirangud

Konkurentsiamet on seisukohal, et Lepingu punktis 9.1 sisalduvat konkurentsipiirangut võib lugeda koondumisega otseselt seotuks ja selle jõustamiseks vajalikuks, kuna sellega tagatakse omandatava vara väärtuse säilimine nende üleminekul müüjalt ostjale.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

Anda luba Fortum Termest AS ja Vattenfall Estonia OÜ koondumisele, sealhulgas konkurentsipiirangule.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Peeter Tammistu